

Tisková zpráva

Stranické preference a volební model v září 2017

- ⊙ 61 % občanů vyjadřuje odhodlání zúčastnit se říjnových voleb do Poslanecké sněmovny, 30 % se jich nechce zúčastnit a 9 % zůstává nerozhodnuto.
- ⊙ Mezi těmi, kdo zcela nevyloučili svoji účast v říjnových volbách do Poslanecké sněmovny, nejvyšší podíl preferencí zaujímá ANO, následovaná ČSSD, KSČM, ODS, SPD, Piráty a KDU-ČSL.
- ⊙ Podle volebního modelu vytvořeného na základě stranických preferencí respondentů, kteří se hodlají voleb zúčastnit a kteří uvedli, že by volili některou stranu, má šanci na překročení volebního kvora pro vstup do Poslanecké sněmovny PČR relativně velký počet stran.

Zpracoval:

Jan Červenka

Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.

Tel.: 210 310 586; e-mail: jan.cervenka@soc.cas.cz

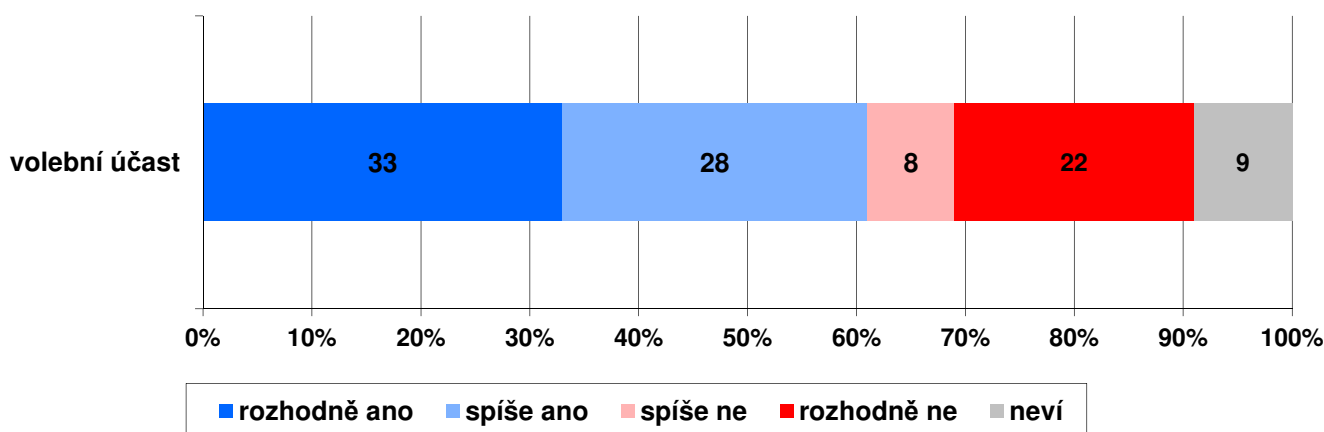

Na základě dohod iniciovaných sdružením výzkumných agentur SIMAR jsou v každé tiskové zprávě uváděny stranické preference, které vypovídají o sympatiích k politickým stranám v souboru všech občanů s volebním oprávněním, tj. i těch, kteří k volbám nepůjdou nebo nevědí, koho by volili. Druhým publikovaným údajem je volební model, který uvádí předpokládané výsledky voleb do Poslanecké sněmovny PČR v období konání výzkumu. Volební model CVVM vychází ze stranických preferencí, ale zahrnuje pouze dotázané, kteří se voleb chtějí zúčastnit a kteří uvedli nějakou stranu – v zásadě jde tedy o preference bez nerozhodnutých a nevoličů.

I. VOLEBNÍ ÚČAST

Na otázku týkající se volební účasti¹ odpovědělo kladně 61 % dotázaných s volebním právem („rozhodně ano“ 33 % a „spíše ano“ 28 %), 30 % záporně („spíše ne“ 8 %, „rozhodně ne“ 22 %). Zbytek dotázaných (9 %) zvolil odpověď „nevím“ (viz graf 1). Podle získaných dat je deklarovaná účast v nadcházejících volbách statisticky nevýznamně vyšší než reálná účast v parlamentních volbách v říjnu 2013 (59,5 %).

Graf 1: Deklarovaná účast ve volbách do Poslanecké sněmovny konaných ve dnech 20. a 21. října 2017 (%)

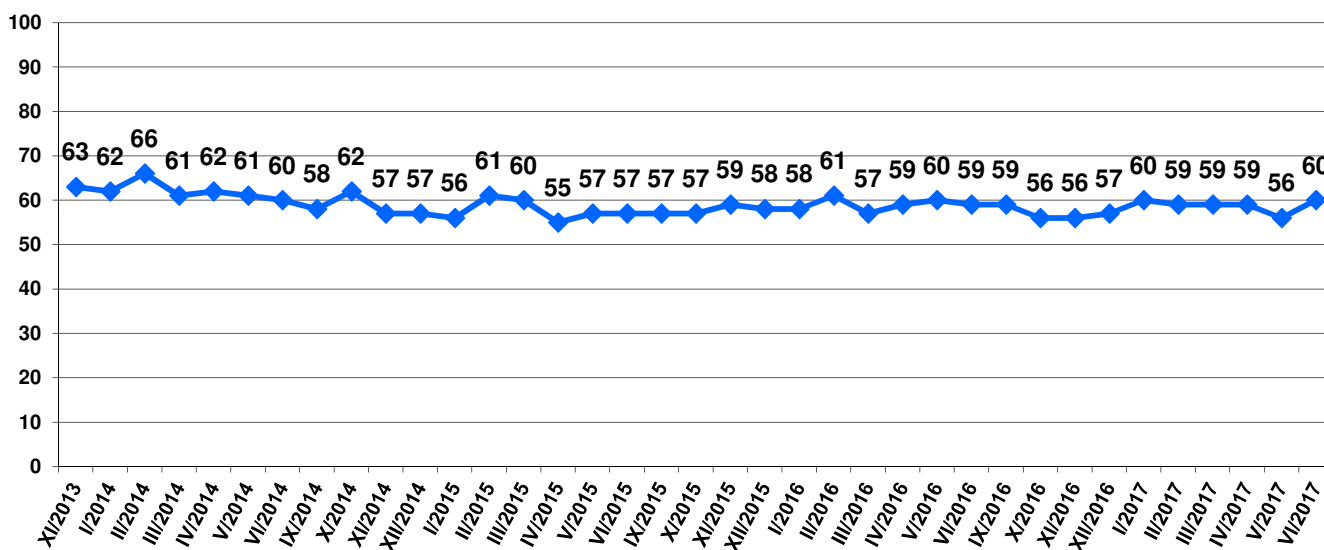

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 4. – 14. 9. 2017, 934 respondentů, kteří v době konání voleb budou mít volební právo, osobní rozhovor.

¹ Znění otázky: „V dnech 20. a 21. října budou volby do Poslanecké sněmovny, půjdete volit? Rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne, nebo nevíte?“

Vzhledem k tomu, že v souvislosti s nadcházejícími volbami se otázka zjišťující volební účast změnila, když v období mezi volbami tradičně pokládaná otázka se váže k hypotetickým volbám v příštím týdnu, zatímco otázka pokládaná v aktuálním šetření se vztahuje k reálným volbám konaným ve dnech 20. a 21. října 2017, nejsou aktuální data týkající se volební účasti plně srovnatelná s výsledky zaznamenanými v období od listopadu 2013 do června 2017, jež zachycuje graf 2. Přesto orientačně můžeme konstatovat, že aktuálně deklarovaná volební účast v nadcházejících volbách se od deklarované účasti v hypotetických volbách, zjišťované v průběhu celého uplynulého volebního období, příliš neodchyluje, když tato se v posledních dvou letech pohybovala v poměrně úzkém rozmezí od 56 % do 61 % a v celém volebním období neklesla pod 55 % a s výjimkou dvou šetření konaných krátce po volbách nikdy nepřekročila 62 %.

Graf 2: Vývoj deklarované volební účasti od listopadu 2013 do června 2017² (%)

Pozn.: Údaje v grafu představují součet odpovědí „rozhodně ano“ a „spíše ano“ na otázku ohledně volební účasti. Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „spíše ne“, rozhodně ne“ a „neví“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Z podrobnější analýzy plyne, že odhodlání zúčastnit se nadcházejících říjnových voleb do Poslanecké sněmovny poněkud zesiluje spolu se zvyšujícím se věkem, se zvyšujícím se stupněm nejvyššího dokončeného vzdělání, se zlepšujícím se hodnocením životní úrovně vlastní domácnosti a ekonomické situace v České republice, se stoupající spokojeností s vlastním životem, s rostoucí důvěrou k ústavním institucím a zejména s rostoucím zájmem o politiku. Poněkud častěji se k volbám chystají jít vysoce kvalifikovaní odborní nebo vedoucí pracovníci, podnikatelé a rovněž důchodci, naopak nižší zájem o volební účast deklarují nezaměstnaní.

II. AKTUÁLNÍ STRANICKÉ PREFERENCE

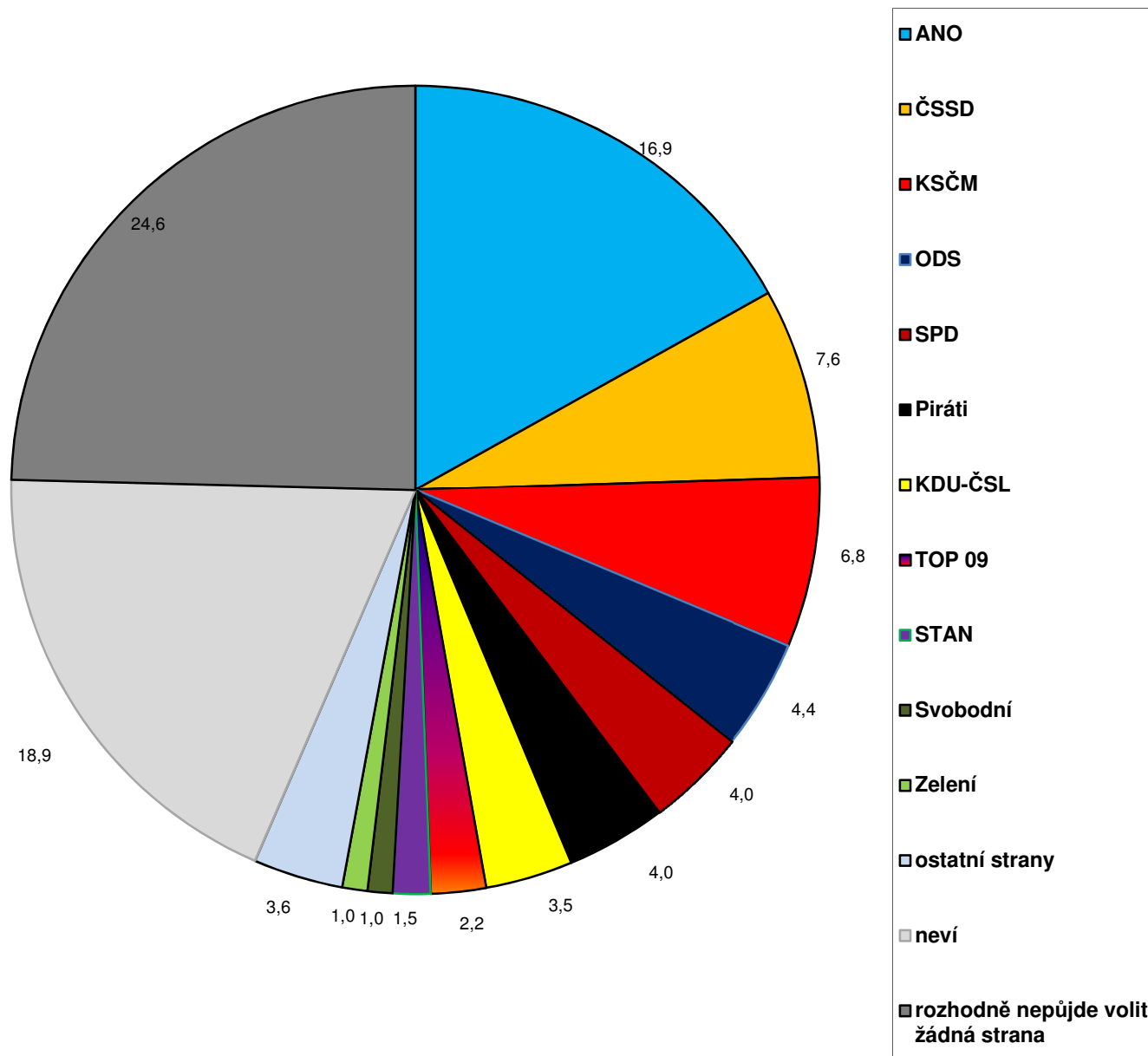
Všem dotázaným s volebním právem, kteří účast ve volbách nevyloučili (tj. všem kromě těch, kteří odpověděli, že se voleb „rozhodně“ nezúčastní), byla položena uzavřená otázka mapující, kterou stranu by dotázaní volili za předpokladu, že k volbám půjdou.³ Uzavřená otázka je otázka s použitím seznamu kandidujících politických stran a

² Znění otázky: „Představte si, že by příští týden byly volby do Poslanecké sněmovny. Šel byste volit?“

³ Znění otázky: „Pokud k volbám půjdete, kterou stranu budete volit?“

hnutí, přičemž v každém kraji byl použit seznam stran kandidujících v daném kraji, který je zároveň jedním volebním obvodem. Strukturu získaných odpovědí přináší přehled v grafu 3.

Graf 3: Stranické preference v září 2017 (v %)

Pozn.: V grafu jsou uvedeny pouze strany, jejichž preference dosahují alespoň 1 %, strany s nižší podporou jsou zahrnuty do kategorie „ostatní strany“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 4. – 14. 9. 2017, 924 respondentů starších 18 let, osobní rozhovor.

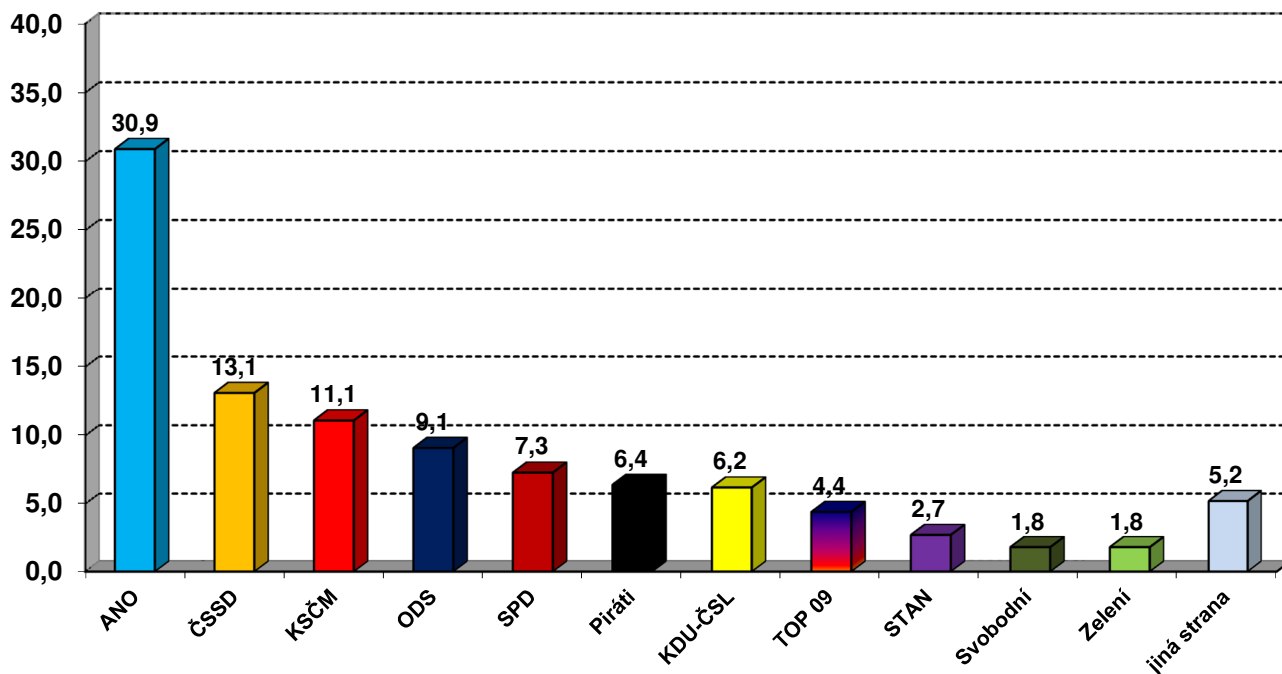
Stranické preference představují aktuální rozložení sympatií k politickým stranám v celé společnosti a nelze je zaměňovat s předpovědí reálného volebního chování, resp. volební prognózou. Při interpretaci stranických preferencí je nutno brát zřetel na to, že do souboru je zahrnuta i velká část populace (více než dvě pětiny v aktuálním výzkumu používajícím uzavřenou otázku na preferovanou stranu, v níž respondenti mohli vybírat pouze ze seznamu stran a hnutí reálně kandidujících do Poslanecké sněmovny v letošních říjnových volbách), která k žádné straně neinklinuje,

případně není ochotna zúčastnit se voleb (viz graf 3). Podíl nerozhodnutých v rámci stranických preferencí dosahuje přibližně pětinou úroveň.

III. VOLEBNÍ MODEL

Volební model vychází z aktuálních stranických preferencí a simuluje rozvržení voličských hlasů v nadcházejících volbách při současných preferencích. Do souboru (N=452) jsou však zařazeni pouze ti dotázaní, kteří deklarovali volbu nějaké strany a zároveň uvedli, že by se voleb zúčastnili (tj. v dotazu na volební účast zvolili varianty „rozhodně ano“ a „spíše ano“). Volební model tedy nezahrnuje respondenty, kteří se voleb nechťejí zúčastnit nebo nevědí, zda se jich zúčastní (varianty „spíše ne“, „rozhodně ne“ a „neví“), a nezahrnuje ani respondenty, kteří sice účast ve volbách předpokládají, ale nevědí, kterou stranu budou volit (mezi dotázanými s volebním právem, kteří na otázku ohledně volební účasti odpověděli „rozhodně ano“ či „spíše ano“, tyto nerozhodnutí voliči tvoří 19 %, tedy relativně vysoký podíl bezmála jedné pětiny).

Graf 4: Volební model – září 2017 (%)

Pozn.: V grafu jsou uvedeny pouze strany a hnutí, jejichž podpora ve volebním modelu dosahuje alespoň 1,5 %, strany a hnutí s nižší podporou jsou zahrnuty do kategorie „jiná strana“. Kromě stran a hnutí uvedených v grafu se v modelu s nižší frekvencí objevily Blok proti islamizaci - Obrana domova (1,1 %), Rozumní - stop migraci a diktátu EU (1,1 %), Dělnická strana sociální spravedlnosti (0,7 %), Realisté (0,7 %), Sdružení pro republiku - Republikánská strana Československa Miroslava Sládka (0,4 %), Strana práv občanů (0,4 %), Cesta odpovědné společnosti (0,4 %), Česká národní fronta (0,2 %) a Občanská demokratická aliance (0,2 %).

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 4. – 14. 9. 2017, 452 respondentů starších 18 let, osobní rozhovor.

Technické parametry výzkumu

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v17-09</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>4. - 14. 9. 2017</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>970</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>260</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem - kombinace dotazování CAPI a PAPI</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PV.1; PV.4</i>
<i>Kód zprávy:</i>	<i>pv170925</i>
<i>Počet dotázaných s volebním právem:</i>	<i>934</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>25. září 2017</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Jan Červenka</i>

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinelý.
